

2. LEKCE

Сутринта у нас вкъщи

Сутрин, когато излизам от къщи, срещам винаги усмихнати и спрѣтнати съседи, които изглеждат ^{X klidny} спокойни, готови (за) работа след почивката. Все се питам нямат ли и те същите проблеми, които има всяка сутрин нашето семейство.

Всички ставаме много рано. ^{presto} Въпреки това сестра ми например толкова често закъснява за училище, че класната учителка вече не веднъж вика родителите ни, за да им изказва своето недоволство. Невѣна, така се казва сестра ми, се облича много бавно, защото по няколко пъти променя решението си какво да облече. Освѣн това всяка сутрин заема банята докато татко не я измъкне от там. А ние, останалите се измиваме за пет минути.

Майка ми приготвя закуска за цялото семейство. Слага кафе и чай, нарязва хляб, изважда на масата масло, сирене, мед или нещо друго. Всички обичаме прѣсен хляб, затова татко рано-рано се нарежда пред хлебарницата. Не вярвам обаче, че чак толкова му се излиза, по-скоро изпълзва случая да си купи и вѣстник. След закуската майка ми измива чашите и чиниите, още облича и обува малкото ми братче, и въпреки това никога не закъснява за работа.

Баща ми се събужда пръв и сутрешната суматуха не му създава никакви проблеми. Но той има допълнителни грижи. Като правило всяка сутрин очаква никакви много ^{X delya} важни (телефонни обаждания, бърза да прегледа вѣстника, слуша ^{X noviny} новините по радиото и в края на краищата тръгва за работа в последния момент.)

Аз отговарям за вѣденето на малкия ми брат Васил в детската градина. Всеки ден минаваме по един и същ път, но той винаги открива толкова много интересни неща, че аз не успявам да отговарям на всичките му любопитни въпроси. Понякога имаме и малки неприятности, когато изисквам от него да не се спираме на всяка крачка. Предлагам му най-различни неща, за да ме слуша и изпълнява моите наставления, но често пристигаме в градината почти последни.

Във всеки случай струва ми се, че с изключение на Невѣна и Василчо всички излизаме от къщи уморени и изнервени още от сутринта. Може би и ние изглеждаме като другите, спокойни и оптимистични, но макар и да се опитваме да се усмихваме, настроението ни не е весело.

Най-приятна сутрин за мен е в деня, когато нямаме занятия. Оставам

вкъщи сам и се наслаждавам на тишина и спокойствие. Занимавам се със свбите неща, преглеждам белжките си от лекциите, намирам време за книгите, които редовно взимам от библиотеката, превеждам по малко от чешки. Засега не получавам никакви оферти за преводи, но очаквам един ден да изненадам родителите и близките си приятели с публикуван превод. Стига сътрините ни да минават по-лесно!

вкъщи *adv.* doma, domů
 когато *cop.* když
 сутринта *adv.* ráno
 излизам -аш *ned.* odcházet
 срещам -аш *ned.* potkávat
 усмихнат *adj.* usměvavý
 спретенат *adj.* upravený
 съссед *m.* soused
 изглеждам -аш *ned.* vypadat
 спокобен *adj.* klidný
 почивка *f.* odpočinek
 същ *adj.* stejný
 преживявам -аш *ned.* prožívat
 всеки *adj.* každý
 сътрин *f.* , *adv.* ráno
 семейство *n.* rodina
 ставам -аш *ned.* vstávat
 рано *adv.* brzy
 въпреки това *cop.* přestože
 например *adv.* například
 толкова *adv.* tak, tolik
 често *adv.* často
 закъснявам -аш *ned.* jít pozdě
 неведнъж *adv.* nejednou
 викам -аш *ned.* volat
 родители *pl.* rodiče
 изказвам -аш *ned.* vyjadřovat
 недоволство *n.* nespokojenost
 обличам -аш *ned.* oblékat
 бавно *adv.* pomalu

от къщи *adv.* z domu, z domova
 по няколко пъти *několikrát*
 променям -аш *ned.* měnit
 решение *n.* rozhodnutí
 облека -еш *dok.* obléci
 заемам -аш *ned.* obsazovat
 баня *f.* koupelna
 докато *cop.* dokud
 измъкна -еш *dok.* vyndat, vytáhnout
 остана -еш *dok.* zůstat
 приготвям -аш *ned.* připravovat
 закуска *f.* snídaně
 слагам -аш *ned.* pokládat, klást
 нарязвам -аш *ned.* krájet
 изваждам -аш *ned.* vyndavat
 маса *f.* stůl
 сирене *n.* sýr, sirene
 нещо *pron.*; *n.* něco; věc
 друг *adj.* jiný
 пресен *adj.* čerstvý
 нареждам се -аш *ned.* zařadit se
 хлебарница *f.* pekárna
 чак *interj.* až
 по-скоро *adv.* spíše
 използвам -аш *ned.* využívat
 купя -иш *dok.* koupit
 вестник *m.* noviny
 измивам -аш *ned.* umývat, mýt
 чаша *f.* sklenice, hrnek
 чиния *f.* talíř

няколко <i>num.</i> několik	обувам -аш <i>ned.</i> obouvat
малък <i>adj.</i> malý	неприятност <i>f.</i> nepříjemnost
братче <i>n.</i> bratříček	изисквам -аш <i>ned.</i> vyžadovat
пристигам -аш <i>ned.</i> přijíždět, přicházet	спирам -аш <i>ned.</i> zastavovat
закъснение <i>n.</i> zpoždění	кръчка <i>f.</i> krok
събуждам се -аш <i>ned.</i> probouzet se	предлагам -аш <i>ned.</i> nabízet
първи (първ), първа, -о <i>num.</i> první	различен <i>adj.</i> rozliční, jiný
сутрешен <i>adj.</i> ranní	изпълнявам -аш <i>ned.</i> plnit
суматъха <i>f.</i> zmatek, shon	наставление <i>n.</i> poučení, příkaz
създавам -аш <i>ned.</i> vytvářet	струвам се <i>ned.</i> zdát se
допълнителен <i>adj.</i> dodatečný	изключение <i>n.</i> výjimka
грижа <i>f.</i> starost	тръгвам -аш <i>ned.</i> vydávat se někam, odcházet, odjíždět
правило <i>n.</i> pravidlo	къща <i>f.</i> dům, domov
очаквам -аш <i>ned.</i> očekávat	уморен <i>adj.</i> unavený
важен <i>adj.</i> důležitý	изнервен <i>adj.</i> nervózní
обаждане <i>n.</i> телефонно обаждане telefonní rozhovor	усмихвам се -аш <i>ned.</i> usmívat se
бързам -аш <i>ned.</i> spěchat	настроение <i>n.</i> nálada
прегледам -аш <i>dok.</i> prohlédnout	обичам -аш <i>ned.</i> mít rád, milovat
слушам -аш <i>ned.</i> poslouchat	оставам -аш <i>ned.</i> zůstávat
повини <i>pl.</i> zprávy	наслаждавам се -аш <i>ned.</i> radovat se
в края на краища ^a konec konců	тишина <i>f.</i> ticho
отивам -аш <i>ned.</i> odcházet	спокойствие <i>n.</i> klid
последен <i>adj.</i> poslední	макар и да <i>spoj.</i> ačkoli
отговарям -аш <i>ned.</i> odpovídat	весел <i>adj.</i> veselý
водене <i>n.</i> vodění	преглеждам -аш <i>ned.</i> pročitat, probírat se
градина <i>f.</i> zahrada	бележка <i>f.</i> poznámka, známka
детска градина školka	намирам -аш <i>ned.</i> nacházet
минавам -аш <i>ned.</i> míjet, jít kolem	време <i>n.</i> čas
път <i>m.</i> cesta	редовно <i>adv.</i> pravidelně
откривам -аш <i>ned.</i> otevírat, objevovat	взимам -аш <i>ned.</i> brát (si)
класен <i>adj.</i> třídní	библиотека <i>f.</i> knihovna
успявам -аш <i>ned.</i> stačit, zvládat	превеждам -аш <i>ned.</i> překládat
любопитен <i>adj.</i> zvědavý; zajímavý	получавам -аш <i>ned.</i> dostávat
въпрос <i>m.</i> otázka	оферта <i>f.</i> nabídka
	превод <i>m.</i> překlad

понякога *adv.* občas, někdy
близък *adj.* blízký
стигам -аш *ned.* stačit
майка *f.* matka, máma
кафѐ *n.* káva
мед *m.* med

изненадам -аш *dok.* překvapit
чай *m.* čaj
хляб *m.* chléb
масло *n.* máslo
занимавам се -аш *ned.* zabývat se,
věnovat se

DALŠÍ NOVÁ SLOVÍČKA V LEKCI

бързо *adv.* rychle
вярвам -аш *ned.* věřit
още *interj.* ještě
кабинѐт *m.* pracovna, kabinet
проявявам -аш *ned.* projevovat
че *cop.* že
но *cop.* ale
пак *interj.* zase, opět
зимен *adj.* zimní
умен *adj.* moudrý, chytrý
музика *f.* hudba
случай *m.* případ
днешен *adj.* dnešní
коледен *adj.* vánoční
късмет *m.* štěstí
почти *adv.* téměř
интересувам се -аш *ned.* zajímat se
градски *adj.* městský
горски *adj.* lesní
мъжки *adj.* mužský, pánský
постоянен *adj.* stálý
частен *adj.* soukromý, konkrétní
практика *f.* praxe
съобщение *n.* sdělení

дума *f.* slovo
наследство *n.* dědictví
багаж *m.* zavazadlo
тесен *adj.* úzký, těsný
кѐстен *m.* kaštan
див *adj.* divoký
заек *m.* zajíc, králík
хищен *adj.* dravý
чужд *adj.* cizí
чѐвам -аш *ned.* slyšet
израз *m.* výraz, vyjádření
кръг *m.* kruh, okruh
връзка *f.* vazba, vztah; kravata
пола *f.* sukně
пожелавам -аш *ned.* přát
никак *adv.* nijak
задавам се -аш *ned.* chystat se
закѐсвам -аш *ned.* snídat
разказвам -аш *ned.* vypravovat
случка *f.* příhoda, příběh, případ
письмо *n.* dopis
чѐрен *adj.* černý
доста *adv.* dost
чанта *f.* taška

ПРІТОМНІ ЧАС СЛОВЕС 3. КОНЈУГАЦЕ

Slovesa se v bulharštině dělí do tří tříd podle samohlásky, na niž vyznívá tzv. kmen přítomný, tedy tvar pro 3. os. jednotného čísla. Slovesa v bulharštině nemají infinitiv, proto se za základní tvar (např. ve slovnících) uvádí tvar 1. os. jednotného čísla.

třída	kmenová samohláska	kmen přítomný	základní tvar
1.	-е	четѐ живѐе	чета живѐя
2.	-и	говѐри стоѐи	говѐря стоѐя
3.	-а, -я	ѐска отговѐря	ѐскам отговѐрям

Slovesa 3. konjugace odpovídají českým slovesům 5. slovesné třídy (vzor dělá). Tento slovesný typ je stejně jako v češtině velmi produktivní a frekventovaný. Povšimněte si však tvaru 3. os. pl., který u všech sloves v bulharštině (s výjimkou slovesa сѐм) v přítomku končí na -т. Tato koncovka je jediným podstatně odlišným rysem přítomku sloves proti češtině. Přízvuk je v přítomku všech sloves stálý.

	sg.	pl.
1.	-ам, -ям	-амѐ, -ямѐ
2.	-аш, -яш	-ате, -яте
3.	-а, -я	-ат, -ят

Tvrđý typ:

	sg.	pl.
1.	ѐскам	ѐскамѐ
2.	ѐскаш	ѐскате
3.	ѐска	ѐскат

Měkký typ:

	sg.	pl.
1.	отговѐрям	отговѐрямѐ
2.	отговѐряш	отговѐряте
3.	отговѐря	отговѐрят

Otázka a zápor se v bulharštině tvoří i všech sloves pomocí částic ли a не (viz též poznámku na str. 25):

ѐскам - ѐскам ли,
не ѐскам - не ѐскам ли.

CVIČENÍ

1. Tvořte od sloves 1. a 3. os. sg. a 3. os pl.

виждам	(vidět)	обичам	(mít rád)
гледам	(dívat se)	познавам	(znát)
давам	(dávat)	продавам	(prodávat)
искам	(chtít)	разбирам	(rozumět)
казвам	(říkat)	срещам	(potkávat)
нямам	(nemít)	слушам	(poslouchat)

2. Převeďte do opačného čísla.

Vzor: A: Искам отговор.

B: (Ние) искаме отговор.

1. Търговците продават зеленчуци. 2. Тя среща директора. 3. Вие разбирате ли моя въпрос? 4. Леля отговаря. 5. Аз познавам Иван. 6. Те нямат желание. 7. Ти обичаш ли романи? 8. Той има ли време? 9. Музикантът слуша песни. 10. Виждаме промяна. 11. Ние нямаме възможност. 12. Учителят слуша отговора. 13. За какво казваш? 14. От чешки език ли превеждат?

3. Dejte do osoby a čísla uvedených v závorce.

1. Обичам музика. (2.pl.) 2. Слуша радио. (1.pl.) 3. Взимаме уроци. (3.pl.) 4. Те излизат рано. (1.sg.) 5. Отговаряш веднага. (3.sg.f.) 6. Проблемите ли имаш? (2.pl.) 7. Нямаме пари. (2.sg.) 8. Аз винаги закъснявам. (3.pl.) 9. Често гледам телевизия. (2.pl.) 10. Аз още не разбирам български. (1.pl.) 11. Къде отива той? (3.pl.) 12. Той не ви познава. (3.pl.) 13. Какво искат? (3.sg.) 14. Как се казваш? (2.pl.) 15. Когато виждате? (1.sg) 16. Ти следваш ли в Прага? (3.pl.) 17. Не се интересувам от икономика. (3.sg.m.) 18. Тя познава ли Катя? (2.pl.) 19. Майка ли викаш? (3. sg.) 20. Днешка ли пристигат? (2.pl.)

4. Utvořte doplňovací otázku k uvedeným větám.

Příklad: Виждам Иван. - Иван ли виждаш?

1. Искам кафе. 2. Лидия купува само един вестник. 3. Те никога не закъсняват. 4. Превеждаш само проза. 5. Тя пита за времето. 6. Боряна измива чашите. 7. Чакаме пред университета. 8. Очаквам неприятности. 9. Всеки ден те срещам тук. 10. Той си взема книги от библиотека. 11. Познаваме

се
Сл
за

5.
Със
път
обл
При
срѣ
Вли

b)
c)

d)

6.
вли
зак
дав
оча
път
съб

7.
1.
учи
...
къд
тел
Вие
три
чес
биб
Той

се с Веселин. 12. Вие чувате добре. 13. Интересуват се от история. 14. Слушам съобщение по телевизията. 15. Вярвам в това. 16. Предлагаме ви закуска. 17. Тѐ бързат за работа. 18. Тръгвам си рано.

5. a) Vyslechněte si následující krátké vyprávění.

Събуждам се. Виждам, че вече е ден. Видам майка си. Искан чаша вода. Тя пита не искам ли закуска. Отговарям, че нямам време. Бързам. Измивам се, обличам се, обущам се и излизам. Взимам такси. Времето минава бързо. Пристигам. Вярвам, че още имам време и си купувам вестник. Пред кабинета срещам директора. Той проявява недоволство. Разбирам, че пак закъснявам. Влизам в кабинета си изнервена. И така сама си създавам проблеми.

b) Přečtěte a přeložte vyprávění do češtiny.

c) Převádějte po větách celé vyprávění nejprve do 3. os. sg. a potom do 2. os. pl. (Věty ve 3. os. zůstanou, samozřejmě, beze změny.)

d) Popište své všední ráno. Srovnejte je s nedělním ránem.

6. Nalezněte slovesa s opačným významem a užit je jich ve větách.

влизам	изисквам
закривам	обличам
давам	излизам
очаквам	отговарям
питам	откривам
събличам	взимам

7. Doplňte do vět vhodná slovesa.

1. Аз всеки ден ... рано, а брат ми ... късно. 2. Моят съученичка от училище медицина в Пловдив. 2. Ти кога ... от работа? 3. Ние днеска ... лекции, днеска ... студентски празник. 4. Аз винаги ... на майка си къде ... с приятеля си. 5. Тѐ с удоволствие ... класическа музика. 6. На телефонна никой не 7. Аз много ..., защото пак ... за работа. 8. Вие не ... често такива проблеми. 9. Ние с Веселин не се 10. Сутринта всеки първо се ..., а после се ... и 11. ... ли те класическа музика? 12. Той никога не ... писма. 13. Аз си ... книгите от библиотеката. 14. Ти кога ... на работа? 15. Тя ви ... кафе или чай. 16. Той не ... от чешки език.

ROD A ČÍSLO PŘÍDAVNÝCH JMEN

Stejně jako v češtině rozlišují adjektiva v bulharštině v jednotném čísle trojí rod, mužský, ženský a střední. V množném čísle mají na rozdíl od spisovné češtiny jen **jediný tvar pro všechny rody**. V čísle a v rodě se adjektiva shodují se substantivy, k nimž se vztahují, a stejně jako substantiva **nerozlišují pády, nesklouňují se**. Přízvuk je u adjektiv stálý. Základní koncovky tvarů přídavných jmen jsou tyto:

sg.			pl.
mask.	fem.	neutra	
souhl.	-a	-o	-и
-и	(-я)	(-е)	

Příklady: хубав хубава хубаво хубави (hezký)
 чешки чешка чешко чешки (český)

Tvar v mužském rodě jednotného čísla závisí na zakončení slovního základu a původu adjektiva. Převážná většina adjektiv má tvar zakončený na souhlásku (дял, висок, голям, додър atd.). Koncovce -и buď předchází v mask. sg. skupina souhlásek, nejčastěji -ск- (български, градски, гърски, мъжки, чешки), nebo jde o původní přivlastňovací přídavná jména obdobná českému typu na -í (овчи, кози, вражи). Dále se tvar na -и vyskytuje ve vlastních jménech u adjektiv, která jinak mají tvar maskulina na souhlásku (Бели Искър, Нови Хан, Черни връх, Симеон Велики) a v některých dalších slovech s přízvukem na koncovce (редови, часови, делови).

Koncovka -а je převládající koncovkou pro ženský rod, -я se vyskytuje jen vzácně u některých původně měkkých adjektiv. Tento rozdíl se ve tvarech pro mužský rod neprojevuje a je po určitých souhláskách zastřen pravopisnými pravidly (např. по ч, ж, ш), proto je toto rozlišování obtížné:

син - синя (modrý) кози - козя (kozí).

Ve středním rodě se převážně vyskytuje tvar na -о (respektive na -ьо ve tvaru синьо), tvar na -е se vyskytuje jako variantní u některých původně měkkých adjektiv:

овчи - овчо i овче (ovčí) бивш - бившо i бивше (bývalý)
 крави - краве (kravský) висш - висшо i висше (nejvyšší)

Řada adjektiv, která mají v mužském rodě v nepřízvučné koncové slabice samohlásku e nebo ь, v ostatních tvarech tyto samohlásky vypouštějí, např.: *важен, важна, важно, важни* (důležitý), *дълъг, дълга, дълго, дълги* (dlouhý). Naproti tomu však u jiných adjektiv e v koncové slabice zůstává ve všech tvarech. Povšiměte si, že pokud v češtině existuje adjektivum od stejného základu, lze se podle něj orientovat při tvoření tvarů v bulharštině, např.: *весел, весела, весело, весели* (veselý), *силен, силна, силно, силни*, srov. cvičení 8 b.

Poznámky:

1. V bulharštině existují také adjektiva, která jsou neměnná buď jen podle rodu, nebo i podle čísla. Jde o cizí slova, zejména tureckého původu:

късметлия m., f., n. sg. - *късметлии* pl. (šťastný)
сербез sg. i pl. (smělý).

2. U některých adjektiv nastává přehláska я - е (viz s. 22) a е - й:

бял - *бели* (bílý) *бвен* - *бйна* (bojovný)
голям - *големи* (velký) *дввен* - *двойна* (dvojité).

CVIČENÍ

8. Opakujte po učiteli. Procvičte si tvary adjektiv.

a)	<i>дрѹг</i>	-	<i>дрѹга, дрѹго дрѹги</i>	(jiný)
	<i>готѡв</i>	-	<i>готѡва, готѡво, готѡви</i>	(hotový)
	<i>лѡш</i>	-	<i>лѡша, лѡшо, лѡши</i>	(špatný)
	<i>млѡд</i>	-	<i>млѡда, млѡдо, млѡди</i>	(mladý)
	<i>нѡв</i>	-	<i>нѡва, нѡво, нѡви</i>	(nový)
	<i>прѡв</i>	-	<i>прѡва, прѡво, прѡви</i>	(přímý, správný)
	<i>хѹбав</i>	-	<i>хѹбава, хѹбаво, хѹбави</i>	(krásný)
	<i>дѣтски</i>	-	<i>дѣтска, дѣтско, дѣтски</i>	(dětský)
	<i>сѣлски</i>	-	<i>сѣлска, сѣлско, сѣлски</i>	(venkovský)
	<i>прѡжки</i>	-	<i>прѡжка, прѡжко, прѡжки</i>	(pražský)

b) tvoření tvarů adjektiv s e, ь v koncové slabice:

<i>главен</i>	-	<i>главна, главно, главни</i>	(hlavní)
<i>интересен</i>	-	<i>интересна, интересно, интересни</i>	(zajímavý)
<i>временен</i>	-	<i>временна, временно, временни</i>	(dočasný)

постоянен	-	постоянна, постоянно, постоянни	(stálý)
лесен	-	лесна, лесно, лесни	(snadný)
бавен	-	бавна, бавно, бавни	(pomalý)
малък	-	малка, малко, малки	(malý)
тежък	-	тежка, тежко, тежки	(těžký)
близък	-	близка, близко, близки	(blízký)
весел	-	весела, весело, весели	(veselý)
зелен	-	зелена, зелено, зелени	(zelený)
обикновен	-	обикновена, обикновено, обикновени	(obyčejný)
особен	-	особена, особено, особенни	(zvláštní)
червен	-	червена, червено, червени	(červený)

c) nepravidlené typy adjektiv a adjektiva se změnami v kořeni:

добър	-	добра, добро, добри	(dobrý)
будещ	-	будеща, будеще, будещи	(budoucí)
бял	-	бяла, бяло, бели	(bílý)
голям	-	голяма, голямо, големи	(velký)
рядък	-	рядка, рядко, редки	(řídký)
верен	-	вярна, вярно, верни	(správný)
спокоен	-	спокойна, спокойно, спокойни	(klidný)
син	-	синя, синьо, сини	(modrý)

9. Spojte adjektiva s následujícími substantivy.

- a) важен - връзки, белѝжка, отношѝние, недостѝтъци, въпрѝс;
 весел - студѝнтка, учѝник, приѝятелки, деѝца, брѝтя;
 интересен - ромѝн, менѝю, желѝние, писѝатели, момѝчета;
 млад - лѝкарка, дирѝктор, синовѝ, дѝрвѝ, башѝ;
 обикновен - впечатлѝние, мѝсли, вѝзглед, ѝбласт, ѝтговор;
 частен - пракѝтика, слѝчай, урѝци, съобщѝние, дом;
 тежък - ден, чѝнта, дѝми, наслѝдство, кѝфар, багаж.
- b) добър - знѝния, закѝн, отношѝние, критѝк, лѝкари;
 бял - морѝ, цвѝт, цветѝя, хлѝб, кѝчета, град, таксѝ;
 малък - спортѝст, ѝбласт, брѝтя, бѝлка, детѝ, рѝцѝ;
 верен - тебрѝя, ѝтговори, знѝния, насѝдка, ѝзраз;
 спокоен - учѝтел, мѝйка, днѝ, въпрѝс, врѝме, часовѝ;
 тѝсен - ѝлица, дом, връзки, крѝг, отношѝние, полѝ.

10. Převeďte do jednotného čísla výrazy s přídavnými jmény v následujících větách.

1. Искате ли нѳви чѳши?
2. Имам мѳлки неприятности.
3. Тѳ слѳшат хѳбави пѳсни.
4. Не обѳчае лѳши ромѳни.
5. Нямаш ли добрѳ приятели?
6. Тѳ има голѳми възмѳжности.
7. Минѳват хѳбави момѳчета.
8. Дѳваш вѳрни ѳтговори.
9. Познѳваме интересни теѳрии.
10. Имате ли дрѳги сериѳзни забелѳжки?
11. Детѳто има джѳбѳве пѳлни с кѳстени.
12. Учиш ли чѳжди езѳци?
13. Предлѳга ни оригинални идѳи.
14. Тѳк живѳят дѳиви зѳйци и хищни орлѳ.
15. Чѳвам чѳжди гласѳвѳ.
16. За ѳсенното врѳме са характѳрни проливни дѳждѳвѳ, бѳрни ветровѳ и гѳсти мѳгли.

11. Doplňte vhodn adjektiva do vt.

1. Аз задѳвам ... възпрѳси.
2. Тѳ има в Сѳфия много ... приятели.
3. Пожелѳвам ви ... празници.
4. Не срѳщам особено ... проблемѳи.
5. Учѳителят изѳсква ... ѳтговор.
6. Чѳшкият езѳк не ѳ никак ...
7. Тѳ са в ... отношѳния.
8. Задѳват се ... зѳмни дѳни.
9. Тѳ имат ... дете.
10. Аз обѳчам ... цвѳт.
11. Купѳваме ... апартамент.
12. Дѳрветата са ѳще ...
13. ... децѳ - ... грѳжи, децѳ - ... грѳжи.
14. Закѳската вѳче е ...
15. Не ѳскам тѳзи чѳши, ѳскам ...
16. Бѳлгарите обѳчат ... хлѳб, а чѳхите ...
17. Тѳй нѳщо не разоѳра, тѳй е ѳще ...
18. Предлѳгат ни ... излет.
19. Такѳва слѳчай са дѳста ...
20. ѳтговѳрям с ... писмо.

12. Přečtěte a pekldejte do ˇeštiny.

1. Имам неприятности.
2. Мѳйка ми обѳча мѳзика.
3. Учѳителят изразѳва недовѳлство.
4. Вѳче си обѳвам зѳмните обѳвки.
5. Тѳвѳ са рѳдки слѳчай.
6. Изпѳлнѳваме главната задѳча.
7. Гѳтѳв ли е твѳя доклѳд?
8. Господѳн Иванѳв очѳква дрѳг ѳтговор.
9. Срѳщаме се с приятели.
10. Умен възпрѳс изѳсква ѳмен ѳтговор.
11. Превѳждаш ли ѳще бѳлгарска прѳза?
12. Аз не ѳскам кафѳ.
13. Предлѳгам ви днѳшните вѳстници.
14. Тѳвѳ открѳва нѳви възмѳжности и създѳва добрѳ услѳвѳия.
15. Вие ли сте нѳвата преводачѳка?
16. Получѳвате ли писмѳ?
17. Тѳ вѳкат лѳкар.
18. Обѳчам кѳледните прѳзници.

13. Přeložte do bulharštiny.

1. Jmenuji se Anna.
2. Jsem z Brna, ale studuji v Praze.
3. Mm oborem je slavistika.
4. Mm vlastní byt.
5. Má spoluaci bydlí v koleji.
- 6.

Nemám moc přátel. 7. Mám ráda hudbu. 8. Pravidelně poslouchám rádio, ale na televizi se skoro nedívám. 9. Trochu znám bulharskou literaturu, ale jazyku ještě moc nerozumím. 10. Chodím na soukromé hodiny. 11. Zajímají mě bulharské dějiny a kultura. 12. Každý den vstávám brzo. 13. Nikdy nechodím pozdě. 14. Kde se prodávají slovníky? 15. Kupuji hodně knih. 16. Dneska odjíždím do Plovdivu.

14. Vyhledejte v česko-bulharském slovníku tato adjektiva:

- a) názvy barev;
- b) výrazy označující rozměry (výšku, délku, objem ...);
- c) hodnotící výrazy (kladné i záporné);
- d) výrazy vztahující se k ročním obdobím.

15. Doplňte správný přízvuk.

1. Чакаме пред университета. 2. Вие разбирате ли моя въпрос? 3. От чешки език ли превеждат? 4. Виждаме промяна. 5. Аз още не разбирам български. 6. Днеска ли пристигат? 7. Не се интересувам от икономика. 8. Тя пита за времето. 9. Те бързат за работа. 10. Той си взима книги от библиотека. 11. Аз винаги закъснявам. 12. Предлагам ви днешните вестници. 13. Имате ли други сериозни забележки? 14. Учиш ли чужди езици? 15. Ти следваш ли в Прага?

16. Napište jako diktát.

1. Днѣс е спокѣн дѣн. 2. Създавате му само неприятности. 3. Чакам вашите въпроси. 4. Виждате ли това голямо дърво? 5. Черно море е синьо. 6. Посрещам своите състуденти. 7. В особени случаи изискват допълнителни белѣжки. 8. Не обичам да бързам. 9. По празниците вестници не излизат. 10. Разказвам интересни истории.